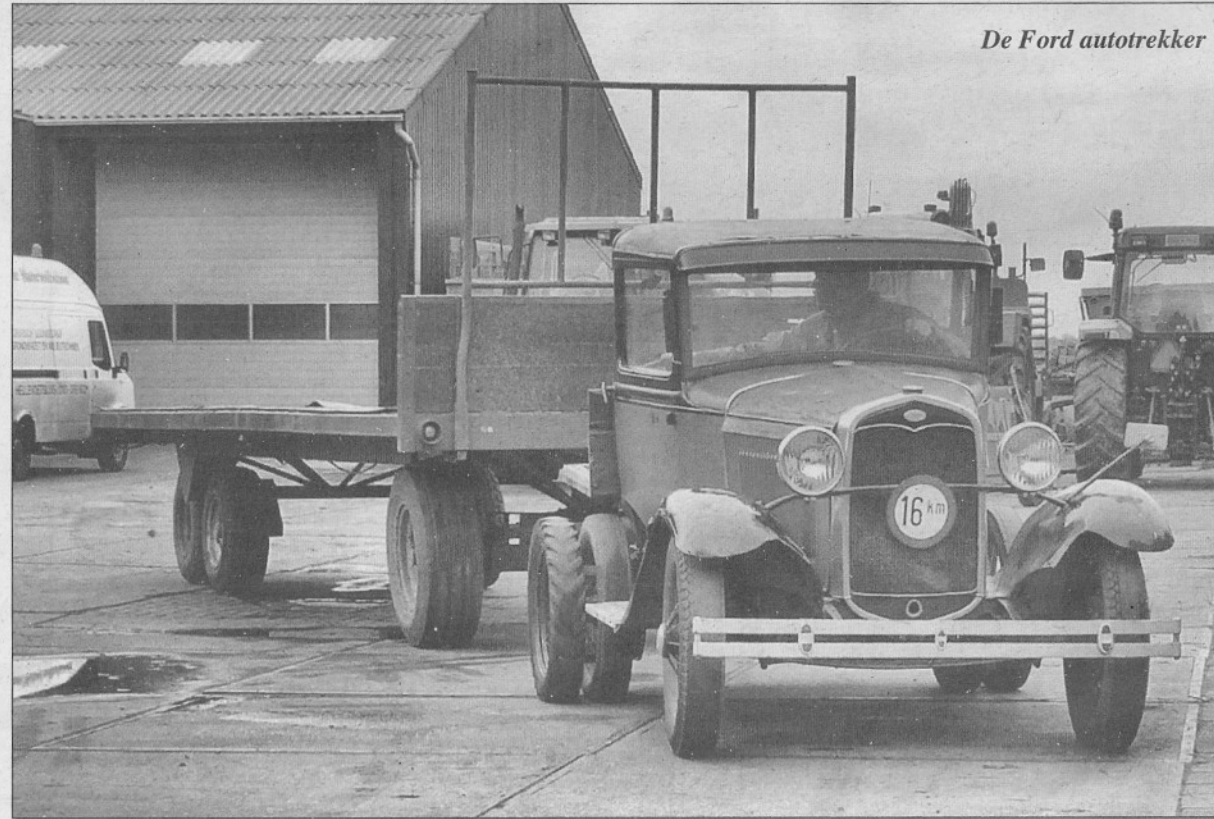
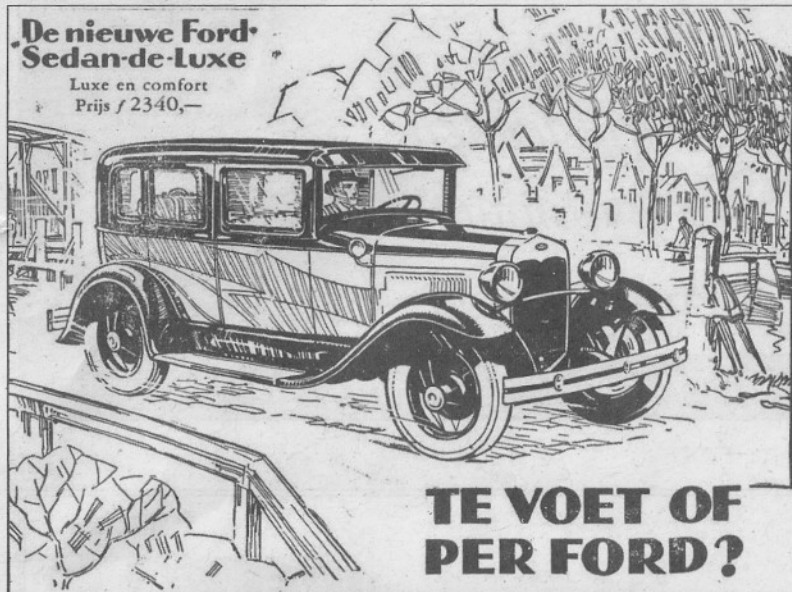


Klassiek op Wielen

door Bas De Voogd

Tijdens de vorige klassiek op Wielen waren we aangeland op Goeree Overflakkee en daar kijken we nog even verder in het dorp Melissant waar jarenlang de familie Immerzeel een smederij runde aan de Voorstraat. Helaas is de oude smederij inmiddels vervangen door moderne woningbouw en is er van het karakteristieke pandje niks meer te zien.

Wat nog wel te bewonderen valt is een z.g.n. autotrekker waar Immerzeel er destijds een stuk of 20 van heeft gebouwd en die onlangs door loonbedrijf A. den Bakker & Zn B.V. uit Hellevoetsluis letterlijk van de sloop is gered.

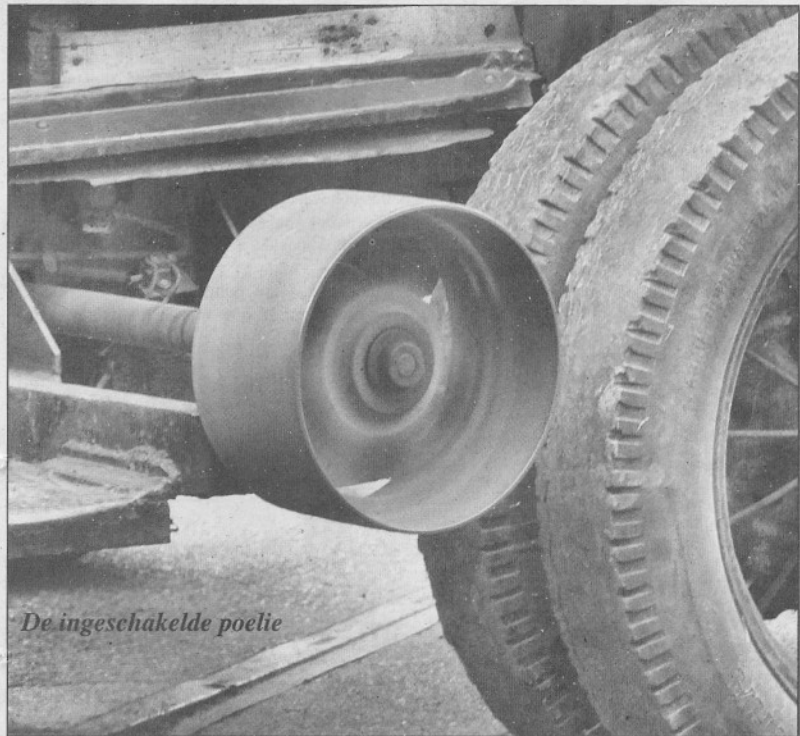


Mechanisatie

Tijdens de (crisis) jaren dertig van de vorige eeuw werd de behoefte gevoeld om de landbouw te mechaniseren. Prof M.F. Visser van de Landbouwhogeschool in Wageningen had geïnspireerd door ontwikkelingen in de USA en de geldschaarste in de landbouw een tractor-achtig voertuig in elkaar geknutseld van gebruikte auto onderdelen wat de helft kostte van de toen gangbaar verkrijgbare tractor. De algemene opvatting gold toen dat een tractor pas rendabel was als die 2 tot 3 paarden kon vervangen. De goedkopere autotrekker was door zijn lagere kostprijs al rendabel als 3/4 tot 1 paard kon worden vervangen. Een behoorlijke autotrekker à kostte vier tot vijfhonderd gulden terwijl een Fordson tractor in 1934 op luchtbanden F. 1790,- kostte en op ijzeren wielen F. 1375,- Een goed werkpaard kostte toen F. 500,- Een tractor of Autotrekker had het voordeel dat er geen tijd meer verloren ging aan verzorging en rust van de paarden. Grond benodigd voor de voeding van het paard kwam voor andere doeleinden beschikbaar, zodat b.v. een koe meer kon worden gehouden.

Amerikaanse auto's

Bijzonder geschikt tot ombouw naar autotrekker bleken Amerikaanse auto's zoals Ford met hun overwegend grote cilinderinhoud, en die door hun relatief lage compressie makkelijk om te bouwen waren naar petroleum. Er was kennelijk ook een overvloed aan afgeschreven auto's beschikbaar die voor ombouw geschikt waren en ook waren er voldoende en goedkope onderdelen beschikbaar.



De ingeschakelde poelie



De smidse van Immerzeel in Melissant

In juni 1940 waren er in Nederland 1266 autotrekken in gebruik tegen 3204 tractoren. 11 jaar later was het aandeel tractoren gestegen tot 19.611 maar werden er nog steeds 1079 autotrekken geteld. Tot ver in de jaren vijftig zijn autotrekken in gebruik geweest. Helaas zijn de meeste autotrekken na een werkzaam leven zonder veel emotie op de sloop terecht gekomen. Met een beetje moeite zijn er in Nederland nog slechts een 10 tot 15 te lokaliseren.

Deze autotrekker die, is gebaseerd op een 1931er A-Ford en in 1940 "gebruikt" werd aangeschaft voor 400 gulden door landbouwer Andries de Vos uit Ooltgensplaat, is tot in de late jaren 70 actief in gebruik geweest. Oorspronkelijk reed hij op petroleum met behulp van een speciale carburateur. Tijdens de 2e wereldoorlog was er een kolenvergasser gemonteerd om toch te kunnen blijven dorsen. Na de oorlog werd er overgeschakeld op benzine. Achter de oorspronkelijke versnellingsbak is een extra aandrijving gemonteerd die een poelie aan de zijkant op verschillende snelheden aandrijft om machines zoals een dorskast aan te drijven. Vanaf de oorspronkelijke achteras is een extra vertraging d.m.v. kettingen en tandwielen gemaakt om een meer naar voren gelegen as met dubbel lucht wielen aan te drijven. De Ford trekt nog prima en kan de zwaarste lasten met gemak aan. Ongetwijfeld zal dit oorspronkelijke stukje historisch erfgoed aanstaande zomer te bewonderen zijn op shows.